

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-féle felvételi és rendelő irodájában (az Andrásy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítottatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyiltérben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi július 2-án

27. szám.

Versecz 1893. június 29.

Az ország valamennyi tanintézetében befejeződtek az évi zárvizsgák s megkezdődött a pihenés és nyugalom időszaka. Hogy miféle jelentőséggel bírnak az iskolai vizsgálatok a tanulók-, tanárok- vagy tanítók- és a szülőkre, ez iránt nemcsak a tanárok és szülők, de a tanulók is más-más véleményben vannak. Mindenesetre csodálatos egy jelenség azon körülmény, hogy a vizsgák idején az olyan szülők is, kik egész éven át feléje sem néztek az iskolának, nagyobb érdeklődést tanúsítanak gyermekeik iránt s mind sürűbben keresik fel az iskolát, melybe gyermekeik járnak, érdeklődő kíváncsisággal tudakozódva gyermekeik szorgalma, magaviselete és előmentele után.

A milyen fontos egy-egy iskolai évnek lezárása a Muzsák táborában, ép oly fontos kell hogy legyen a családi élet körében is hiszen már az az időpont is, — mikor a gyermek először lép ki a család vonzó köréből, az anyai szeretet iskolájából, hogy az ismeretek és tudományok közös csarnokába lépjen, bizonyos ünnepélyes jelenetet képez a család körében. Hát mikor az a gyermek egy tanév nehéz küzdelme után siet haza az iskolából, hogy beszámoljon egész évi munkájáról, ész- és

szívbeli ki képzéséről: vajon melyik szülőnek nem dobog ilyenkor hevesebben a szíve? kivált, ha a gyermeke arcán felragyogó meglepedés és öröm előre hirdeti a sikeres eredményt! Valóban, érezni a szülőnek azt, hogy az ő gyermeke, örömeinek forrása, már elindult azon az uton, melyen emberré fog képződni, ez a tudat öröme kell hogy hangolja a szülői szívet. De, hogy a gyermek minden évben, minden vizsgálat alkalmával ilyen örömet vigyen haza, szükséges: hogy az atya és anya a családi nevelés körül tegye meg mindazt, a mivel az iskolai nevelést előmozdíthatja. A szülőnek minden szava és tette, mely a gyermek vallás-erkölcsi érzelmére, s értelmére hat, a legbensőbb összhangban legyen az iskola szellemével, a tanító oktatásával. Ép azért ne restelje, sőt tártsa kötelességének a szülő azt, hogy időközönként, minél gyakrabban tudakozódjék gyermekének haladása után, hogy megtudja, mily irányban kell otthon vezetnie a nevelést, ha azt akarja, hogy az sikeres legyen.

A nemzetnek jövő felvirágzása, a társadalomnak jövő boldogsága a neveléstől függ. Ez fejleszti a gyermek érzelmét napról-napra, nemesíti vallás-erkölcsi érzését fokozatosan, erősíti belátását, hogy a gyermek a későbbi korban képes legyen fel-

fogni és munkálni saját céljait, képes legyen felfogni az emberiség közös érdekeit, képes legyen nemes tettek kigondolására, véghezvitelére. Az iskola azon hely, hol a gyermek valódi s egész emberré nevelődik, lelke tudományos műveltséggel, szíve nemes erényekkel telik meg.

De az iskola e magasztos célját soha soha sem érheti el a család közreműködése nélkül. A gyermek lelke s lelkének művelése azon tér, ahol a család és iskola találkoznak. A gyermek lelke az a kis szántóföld, a melybe a szülőknek és tanítóknak egyformán kell hinteniök a vallás, erkölcs és tudomány fájának magvait, és ha az ott kikelt plántát egyenlően gondozzák az oly fává fog nevelkedni, mely az öröm és boldogság virágait fogja nyújtani a nevelők fáradságának jutalmául.

Az iskola mitsem tehet a család nélkül; a család tovább építheti vagy lerombolhatja az iskola művét a gyermek lelkében. És itt mondjuk ki, hogy az anyának jut a legfontosabb szerepe. „A nevelés — mondja egyik nagy költőnk — a bölcsőnél kezdődik akkor, a midőn az első mosoly a gyermek ajkán megjelenik.“ Az anyának szívből fakadó tanítása, gyöngéd figyelmeztetése, szeretetteljes dorgálása rakja le a gyermek szívében az alapot a jellemhez,

Tárcza.

A tanítókisasszony regénye.

Irta **Perjéssy Lajos.**

(Folytatás)

A nagybácsi gyakran meglátogatott! Intézkedni kell — ő sürgette:

— A gyermek nem maradhat itt!

— De kérem, ki törődik én velem!

Ne higgye! Még most nem ismeri új kollegáit. Azok majd kutatni fognak! Megis látogatják. — Nem lehet! Tartatlan lesz állása! El kell válni gyermekétől. Különbben van egy jónak látszó ideám! Volt alkalmam megismerni, a messze vidéken, egy ritka puritán jellemű kálvinista papot. Oda csempepszük a kicsit! Ha elfogadja — a mire képes vagyok feltenni a fejemet — akkor rendben lesz minden! Három napra elutazom! kikémelem a helyzetet! S te kis okos, utasításaimhoz híven, mindenben követed a tanácsot.

Négy nap mulva visszaérkezett a nagyságos úr. Kész tervet, rajzokkal illusztráltakat adott, hogy és mint kell megcselekednem mindent.

Soha sem jártam Sajó-Bátoron, de ismertem előre minden kis részletet. A vasúti állomás fekvését, a gyalog utat a buza vetések közt a templom kerítésig. A vén haranglábat — bámultam azon a zseniálitáson, a mit a nagyságos úr kifejtett.

— Paraszt menyecske lesz lelkem! Itt a kosztüm! fél óra mulva itt leszek, akkorra felöltözik — próbát tartunk!

Valami szilajságfélt éreztem, midőn magamra öltöttem a paraszt-ruhát, s karjaimba vettem az én kis leányomat! A sváb Nancsi összeacsapta a kezeit:

— „Jesusz Mária, gnädige Frau! Dos is a Hetz!“

A többit már ismerik nagytiszteletű úrék! Programmszerűleg ment minden. Öt óra felé érkeztem meg Sajó-Bátorra! — A kalauz úr még meg is csipkedte arcomat, mikor kiszálltam. A magas búza közt, a gyalog uton értem a temető szögletéhez, a kitaposott lézán megtaláltam az utat a régi fa harangláthoz.

Kint a bokrok közt, meglapulva, láttam mint viszik el nagytiszteletű úrékhoz kis leányomat. — Két hét mulva ismét elutazott a nagyságos és visszajövet örömmel jelentette, hogy kis leányomnak van már édes anyja.

Hogy repesett a szívem örömeiben! Mily kedvel és ambícióval kezdtem el fővárosi működésemet. A nagyságos hónapokig felém sem jött — ha jött, durcás és haragos volt, ha bizalmaskodni akart, felébredt női önérzetem teljes méltóságával utasítottam vissza, sőt már fenyegetni is kezdtem.

Izgatott volt folytonosan!

— Becsukhatja az állam az én intézetemet!

Hát van mégis igazság e földön! Töprengtem

magamban. Igen, van igazság, de az súlyos, rettenetes valami.

A nagyságos sejtése igaz volt! A „jóságos kegyelmes úr“, mint igazi politikus, csak várni akart, míg lecsilapodnak a kedélyek, de időközben gyűjtötte a szomorú adatokat, lassan készült a koporsó, a szemfedő, a temetés — az országos hírű intézet kimúlt, eltemettetett.

Eimulása felett kevesen hullattak gyász-könnyeket!

Érett gyümölcs volt, de mégis kár érette — hangoztatták a városiak, a környékiek.

En bizonyos benső örömet kezdtem érezni — felébredt bennem a dacz.

— Ha még egyszer felkeres — kiméltetlen leszek — szakítani fogok teljesen, véglegesen.

Nem kerestem fel, de más irányban kellett éreznem sorsom átkát.

— Kedves Nagyság! Szabad felajánlani a káromat, — későn van egy kicsit, de ha egyedül jár . . . . .!? talán nem is emlékszik már reám?

A mérnök toladott ily arcátlan modorban hozzám, midőn egyik este, az utca szögletén elválv egyik kollegám családjától s hazafelé igyekeztem.

— Uram! Mi jogosítja fel önt, hogy ily módon támad meg?

— Semmi . . . . . vagy mondjuk minden.

— Mit akar? Mit kíván? Kérem ne kompromittáljon! Hagyjon el! Felejtsem el!

a melytől jövő sorsa, boldog-vagy boldogtalansága, üdve vagy átka függ.

Ha a család, főleg a családanya józan, helyes alapon nevelt gyermekeket küld az iskolába, s ha a tanító által elhintett üdvös magvakat gondosan ápolja a családi élet: akkor a tanító fáradozása sikeres és szép; ha iskola és család karöltve működnek közre, könnyű lesz a gyenge csemetét terebélyes fává nevelni, melyen a jó erkölcs és tudomány arany gyümölcsei teremnek.

De valjon felfogják és követik-e a nevelés körül e szent elvet minden házban? Fájdalom, nem! Vannak családok, melyek a legutolsó baromfit is jobban gondozzák, mint a gyermek erkölcsi fejlődését. Ezért van az iskoláknak annyi esenevész, együgyű és rakoncátlan növendéke. Igazán a kivételek közé tartozik, hogy a szülők lelkiismeretes gondot fordítsanak gyermekeik házi magaviseletére, iskolán kívüli tanulására. Némely családban azt sem tudják, hol jár gyermekük, hol és kik társaságában tölti azt az időt, mikor iskolában nincs. Sőt igen sokszor megesik, hogy, ha tudják, sem vonják kérdőre, vagy megkérdezték, elhiszik a gyermek hazug mondásait. Arra is elég szomorú példát láthatuk, hogy a szülők maguk rontják el alapjában a gyermek szívet és jellemét azzal a túlságos lágysággal, mely mindent elnéz, azzal a majom-szeretettel, mely mindent megenged a gyermek szeszélyének. Itt áll be az a felfordult világ, hogy a szülők engedelmeskednek a gyermeknek.

Hát ott mit mondjuk a nevelesről, hol a család és iskola nemcsak nem érintkeznek egymással hanem épenséggel hadi lábbon állnak egymással; a hol a család könyörtelen kezekkel rombolja apránként a gyermek szívében azt az erkölcsi óltárt, melyet az iskola nagy fáradsággal építget; a hol a szülők a tanítók eljárását, szigorát a gyermek előtt korholják, helytelenítik, sőt gyakran ugyancsak a gyermek előtt a ta-

— Két kérdés, meg három kívánság! Valamennyire megfelelek, ha megengedi.

— Nem engedem! Kérem hagyjon el!

Láttam, a mérnök nagyon izgatott — féltem és reszkettem!

— Édes Nagysám! Három hónap óta keresem az egész országban, a mióta eltűnt. A kinevezéseket olvastam! A K-i mamák megjegyzéseit, a férfiak durvaságait hallottam, a leánykák ajkbigyeszeteit láttam — hol volt ez idő alatt?

— Hagyjon el kérem! Majd máskor felelni fogok . . . azt mondta egykor, hogy vonzódik hozzám, hogy . . . hát ez a jele az igaz rokonszenvenek?

— Persze! Ne féljen édes, csak őrizni akarom. Elkisérem — a kapuig.

— Jellemtelen, szemtelen ember! Kiáltani fogok!

— Tessék édes Nagysád! Próbálja meg! Ugyan ne mókázzék, nyujtsa már a karját — nem látja, hogy feltűnést kelt, hogy csoportosulnak utánunk!

— Mit akar? — ekkor már karonfogva mentünk egy néptelen mellékutcában.

— Beszélni akarok kegyeddal! Igaz-e a mit suttognak?! Nem suttognak, nem jól mondom — kürtölik mindenfelé, de leginkább az elhagyott városban. Szóljon!

— Én csak hallgattam.

— És azután miért nem vette nőül az a vak-laki? — Megcsalta, hűtelen lett. — Ki az? Oh mondja meg, kérem, a nevét. — Magyarázza meg a dolgot! Kegyed — a kit én mint oltárképet imádtam, a kiért szakítva az állam szolgálattal — magán társasághoz mentem, csak hogy közelébe jussak.

nító személyét gunyos, lenéző megjegyzésekkel kísérik! Az ilyen eljárást nem lehet eléggé kárhóztatni. Szomorú vakság az ilyen eljárás, melyben a szülő a gyermek jövő boldogságának sirját készíti előre. Megnyitja előtte azt a kaput, melyen keresztül a gyermek könnyen a léhaság, elvetemültség árjába sodortatik. A tanító tekintélynek, tiszteletének megsemmisítése után megszűnik a gyermekben a szülő iránti tisztelet és engedelmesség is. Lesz belőle ember helyett dudva és gaz a társadalom kertjében, lesz belőle üres szív és üres lélek, melynek bizony, bizony nem az iskola az oka.

A szorgalmas és munkás tanférfiaknak megérdemelt boldog szünidőt kívánva, sorainkat a szülőkhez intézett azon kérelemmel fejezzük be, hogy az iskolával minél sürűbb, minél szorosabb érintkezésbe lépjenek és biztosítjuk a felől, hogy akkor az eredmény is sikeresebb leend és silány aratástól nem lesz mit félniök! U.

Polgártársak!

Folyó hó 8., 9. és 10-én, husz év óta fenálló önkényes tüzoltó egyesületünk zászlószentelési ünnepélyt tart.

Ezen ünnepélyen Délmagyarország tüzoltó egyesületei testületileg fognak nagy számmal megjelenni, hogy ezen valóban mintaszerű intézményünket megtekintsék, s az ünnepély fényét emeljék.

Polgártársak! ez az ünnepély a ti ünnepeitek is egyuttal, mert bizonyosat tesz arról, hogy Versecz lakossága a közhasznú intézménye-ket pártfogolni tudja és van áldozakészsége.

Ez az ünnep a ti ünnepeitek is, mert az ide özönlő idegen tüzoltó vendégek előtt büszkén mutathattok azon minta intézményre, melynek párját messze földön kell keresni.

Fogadjátok a vendégeket a város polgáraihoz illő módon. Diszitsétek fel házaikat különösen a pancsovai, rezidencz városrész, városkert és fehértemplomi utcákon a két nagy téren, hol a menet elvonul.

Kegyedől borzasztó hírek keringenek . . . ! már itt a fővárosban is. — Suttognak bizonyos nagy úrról is!

— Szóljon! kényszeríteni fogom a nyomorultat, hogy tegye jóvá hibáját.

— Nem lehet! Ne kérdezzen! Nem felelhetek!

— Igaz tehát! — Kívánja-e, hogy leleplezzem, kiszolgáltassam a közmegvetésnek azt elvete-medettét.

— Nem kívánom, sőt kérem, nagyon kérem, ne tegyen semmit. Felejtse el.

— Nem tudom elfelejteni! Csak még azt kérdelem, szereti-e azt az embert? Nem — ugy-e, hisz az lehetetlen — vagy még mindig . . . a történetek után is fenmaradt az összeköttetés?!

A mérnöktől alig birtam szabadulni, egyik pillanatban rabiátus volt, másik perczben térdre borult előttem! Kényszeríteni akart, hogy valljak, hogy ő bosszúállóm lesz . . . ha kívánom.

Nem volt szükség bosszúállásra! A sors, a végzet rettenetesebben büntette azt, a ki annyi ártatlan leányt tett szerencsétlenné, a kinek erényeiről hallgat a kronika, de a kinek bűneit sok szerencsétlen szüle könyhullatások közt emlegeti.

„Borzasztó halál“ czim alatt írták meg azon ujdonságot: a lapok, hogy a nagyságos véletlenül a robogó vonat kocsjai között lecsúszott. Felébredt életfentartási ösztönével hosszú ideig tartott fel magát — s rettenetes kínok közt kellett éreznie, mint zuzza, tőri össze tagjait, egymásután a hatalmas erő . . . .

— Midőn a hírlapok a halálesetet constatálták, feltűnőleg rövid birben végeztek a dologgal.

(Folytatása következik.)

Mutassátok meg, az ünnepi színbe öltöztetett várossal, hogy a vendégeket igaz örömmel fogadjátok, jövetelük valódi ünnep Versecz városára nézve.

Az önkéntes tüzoltó egyesület zászlószentelési ünnepélyt rendező-bizottság.

Napi hírek.

Gettmann József kanonok †. A csanádegyházmegyei káptalan legidősebb kanonoka, a csanádi klerus egyik díszje a múlt Pénteken délután 1 órakor hirtelen meghalt. Gettmann József 1817 február 22-én Verseczen született, tehát 77 éves volt. A gimnáziumot Szegeden, a theológiát Temesvárott végezte. 1839-ben Laitsak Ferencz nagyváradi püspök áldozárra avatta s mint olyan egy évig a csanádi püszöki irodában tollnok volt. 1841-ben Szegeden volt kaplan, azonban rövid idő múlva visszatért Temesvárra, hol a szeminárium prefektusa lett, ugyanez idő alatt a budapesti egyetem a bölcsészet tudorává avatta. 1841-től 1849-ig a phisyka tanára volt a főgymnáziumban, a mikor is fehértemplomi plébános lett s ez állását 1870-ig meg is tartotta. Erdeimeirt Fehértemplom város közönsége díszpolgárrá választotta. 1855-ben kerületi esperes, 1858-ban egyháztanácsos és prépost lett, 1878-ban pedig a király kanonokká nevezte ki és csakhamar a Ferencz-Jozsef-rend lovagja lett. 1871-től 1884-ig a theológiai főiskola aligazgatói tisztét viselte. Az elhunyt egyik legmeghittebb kebelbarátja volt a boldogult Bonnaz Sándor püspöknek. Halalát nagyszámú verseczi rokonság is gyászolja. Aldás és béke poraira.

Iskolai ünnepély. Községi főreáliskolánk évről iskolai ünnepélye minden ízében pompásan sikerült. A nagy terem kicsinynek bizonyult a díszes közönség befogadására, sokan kiszorultak. Ének, szónoklat, zene, szavaltat változtak a műsorban, melyet bámulatos kitartással kísért figyelemmel a közönség s tetszésnyilvánításainak minden szám után kifejezést adott. Buday József főreálisk. igazgató azon alkalomból, hogy éppen 40-ik évfordulója volt a verseczi reáliskola alapításának hosszabb beszédben fejtegette az intézet történetét, tanulságosan változott annak viszontagságait — lelkesítő szavakkal mutatott rá azon körülményre, hogy a szomorú években, a germanizálás bevallott céljából felállított iskola szelleme, mint változott meg a négy évtized folyamán alatt, s ma az intézet teljes 8 osztályú magyar főreáliskola. Melegen emlékezett meg arról, hogy Versecz polgársága mily nagy áldozatokat hozott az iskoláért, s mennyire megérdemli azért az elismerést. — A főreáliskolai zenekar összevágó előadásai, valamint az éneklőkár jó magyar dalai szünni nem akaró tapsokra ragadtak a közönséget. Gyurits Miklós (érett) „Isten, király, haza“ czim alatt olvasott fel sikerült dolgozatot. Igen jól szavaltak: Miklóssy István, Szoczek R., Lachstädter Ottó és Rigyitsky Sándor. Heegn Reinhold solóéneke kitűnő volt. A tanári testülettől és ifjúságtól Weiner Henrik (érett) vett meleg szavakban búcsút, s végül az igazgató Lachstädter Ottó-nak, mint a zenekar karmesterének az ifjúság emléke és hálája gyanánt csinos ezüsttel kirakott botot nyújtott át. Az ünnepély a legszebb rendben folyt le.

Leköszönt a tanácsnoki állásról. Vrgóvits Szilárd temesvári m. kir. adótitzt, kit törvényhatóságunk közgyűlése a múlt napokban választott meg az adóügyi tanácsnoki állásra, visszalépett és nem fogadja el az állást.

Megjutalmazott főreáliskolai tanulók. A múlt Csütörtökön megtartott évről iskolai ünnepély alkalmával, a magyar nyelv terjesztő egyesület által felajánlott 30 frt ara 17 darab diszkotésu magyar könyvvel a következő jeles tanulók jutalmaztattak meg: Dragits Milán, Elekes Pál, Spaits Szilárd, és Volszky László, I. osztályb. tanulók; — Greszler Gyula, Piekarszky Richard Mark II. oszt. tanulók; — Hochbein János és Waldherr Tivadar III. oszt. tanulók; — Brassóvany Uros, Hajdu Mihály IV. oszt. tanuló; — Csik Mihály, Waldherr József V. oszt. tan; — Kherer Gyula, Wettel Adolf VI. oszt.; — Bienerth Gusztav és Seemayer Ferencz VII. osztály tanulók. — A vallás és közoktatásügyi miniszterium a „Rökk Szilárd“-féle alaplól szintén koldott két diszmuvet, melyeket a városi törvényhatóság egygyel megtöltvén — a könyvekkel Gyurits Mklós, Lachstädter Ottó és Weiner Henrik érettségitt tett tanulók jutalmaztattak meg. Gyurits Miklós a „Szrpski Maticzától“ havonként 50 frt ösztondiját élvezett. A „Trembalszky“-féle 4000 frtos ösztondij alap, kamatait Ivacszkovits László IV.

osztály és Seemayer Ferencz VII. oszt. tanulók élvezték.

A délvidéki szini szövetkezet verseczi osztályának aláírásai iver már mind összegyűjtettek s örömmel kell felemlitenünk, hogy az eredmény igen szép, mert tisztán bérletekkel 1200 forintnál nagyobb összeg van biztosítva. A lugosi kezdeményező egyesület ezen körülméntről már értesített is, s a pályázat legközelebb kiíratik.

Szávics Irma kisasszony növendékeinek vizsgálata, múlt vasárnap, június 25-én folyt le. A vizsga a legszűkebb körben, csak a növendékek szüleinek s vagy négy-öt meghívott vendég jelenlétében tartatott; pedig kár volt a tanító kisasszonynak csupa szerénységből a nagy közönséget egy ritka kedves élvezettől megfosztani, mert az eredmény olyan volt, hogy bármely tanítónak is dicséretére vált volna. Hallottunk ott igen jó hangú kezdő énekesnőket, mint Hatz Irén kisasszonyt, ki úgy hangja szépségével mint előadásával általános tetszést aratott. Jól iskolázott hangról és helyes felfogásról tettek tanúságot még Rezuha L., Andrejevics Ilona, Frisch Irma és Fiegert A. kisasszonyok. A zongorázók közül Herczog Anna kisasszony vált ki diskkrét értelmes játékával, melyet egyébiránt e komoly fiatal kisasszonytól már tavaly megszoktunk. Jól játszott még Frisch Irma kisasszony is. Egy szóval, szép volt a délután, oly szép, hogy Szávics Irma kisasszony abból csak új osztónt meríthet tanítását szélesebb alpra fektetni, s minél több serdülő kisasszonyt tanítása áldásaiban részesíteni.

Tüzoltóink zászlószentelési ünnepélyére, mely tudvalevőleg július hó 8-án fog megtartani, már nagyban folynak az előkészületek. Az ünnepélyességek sorrendjébe újabb a vilányvilágítás is felvették. Seibert testvérek a kis piacot az „International szálloda“ előtt ivlámpákkal fogják megvilágítani, s az ismerkedési estély alkalmával katonai zenekar is fog közreműködni.

Az évzáró vizsgálatok Mayering Emma kisasszony leánynevelő intézetében hétfőn és kedden tartattak meg és pedig az első nap az elemi, második nap a polgári osztályokkal. A jó nevet kivívott intézet iránt érdeklődő művelt közönség szorongásig megtöltötte a termet. A vizsgálatok elnöke ngos. és főtiszt. Henny Sebestyén prépost-plébános úr volt, ki a két napon át tartott vizsgálatok meglepő eredménye felett meleg szavakban ad kifejezést az intézet tulajdonosnője előtt, buzdítván a növendékeket kintartásra megtartván mindazt, a mit szépet, jót az intézet falai közt elsajátítottak. Szerdán d. u. 4 órakor vette kezdetét változatos műsorral az ének- és zenevizsgálat előkelő közönség jelenlétében, melynek sikeréről elmondhatjuk, hogy minden részében sikerült. Külön terebben voltak felhalmozva a kézi munkák és rajzok, ezek legnagyobb részben oly szépen voltak kiállítva, hogy a vizsgáló közönség ajkairól hangzó folytonos „ah“ kitérősek újra ismétlődtek a meglepetést kifejezők. Az intézet az iskolai évet csütörtök d. u. a „Teufelschlucht“-ba tett kirándulással zárta be, a vig mulatság este fél 10 óráig tartott. A jelen tanév kiváló eredménye fényesen igazolja az intézet tulajdonosnő kiváló képességét egy intézetet működtetni, hol leányaink házas nevelést nyerve, megvetik alapját jövő hivatásuknak. D.

Brutalitás. Kovalk János főreáliskolának derék fiatal tanára a múlt hétfőn este 10 óra tájban nyitott ablak mellett ült szobájában, hátul az utca felé, midőn valaki orvmodra egy és fél kilo nehéz követ sújtott fejébe, úgy, hogy vérbe borulva összerogyott, s most az ágyat kell őriznie. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a négyszögletes kő lapjával s oly helyen érte a fejet, hol a koponyacsont legerősebb, mert más esetben halálos is lehetett volna a sérülés. Dr. Fitz S. városi főorvos és Dr. Lichtsch e i n d l kezelő orvos nehéz testi sérülést konstataáltak. Bodó Lajos rendőr főkapitány a tettes nyomozását erlyesen folytatja, de mindeideig még eredmény nélkül. A brutális orvítamadas nagy felütést keltett városunkban.

Gerő Vilmos nyilvánossági joggal ellátott magán elemi népiskolájában a múlt Hétfőn tartattak meg az évzáró vizsgálatok főtiszt. Henny Sebestyén prépost plébános, mint a tanfelügyelőség által kiküldött vizsgálati biztos elnökelete alatt. Az intézet tagas és czélszerű tantermei nagyszámú közönséggel teltek meg, s a szülék és tanügybarátok benső örömmel látk hogy gyermekeik nem csak az egyes tantárgyakban, de különösen a magyar nyelv elsajátításában, mily valóban feltűnő előmenetelt tettek. Az elnök zárbeszédében méltán hangoztathatta ezen szép

körülményt, s Gerő intézetéről valóban ellehet mondani, hogy minta elemi iskola.

A tornavizsgálat és tornaverseny közsegi főreáliskolánkban a múlt kedden délután 4 órakor tartatott meg; oly nagy közönség jelenlétében, mely nem csak az intézet udvarát, hanem a folyosókat is teljesen megtöltötte. A közönség e nagymérrű érdeklődése leginkább bizonyítja, mily nagy fontosságot tulajdonítanak a szülék és tanügybarátok az ifjuság edzése és testi nevelésének, s hogy ifjaink e tekintetben is mily nagy haladást tettek. Az alsó négy osztályban a tornatanítást Brankovits Sándor közs. elemi népiskolai torna tanító végezte s a vizsgálaton nagyobbára szabadgyakorlatokat mutatott be. A felsőbb három osztály növendékei (a VIII-ik osztálybeliek nem vettek részt a vizsgálaton) mindannyian izléses tornaegyruhát viseltek, s szép katonás magatartással, s kifogástalanul fontos mozdulataikkal a legjobb benyomást tettek. A megtartott verseny eredménye a következő volt:

A verseny neve	Résztvevők száma	Győztes	Eredmény	Verseyjőztes
Súlydobás 10 kilo súly- emelés 20 kilo Magsugrás	9 4 6	Thier F. VI. Szórenyi J. VI. Heim A. VII. Cremán A. VII. Kalliovits VI. Fritz O. V. Rigyitsky VII. Cremán A. VII. Rigyitsky VII. Kerpel S. VI. Körger O. VI. Rigyitsky VII. Kalliovits VI. Miklóssy VII. Fritz O. V. Kalliovits VI. Szórenyi J. VI. Heim A. VII. Million M. VII.	590 cm. 576 cm. 16-szor 148 cm. 156 cm. 148 cm. 430 cm. 438 cm. 430 cm. I. II. I. II. II. I. II. I. II. II.	Dr. Butorka S. és Czvach Gy. Buddy József és Takács Gyula Babinszki József és Dr. Lichtsch e i n d l Czvach Gy. és Mayer m. kir. honv. főhdy. Dr. Lichtsch e i n d l Mayer m. kir. honv. főhdy. és Czvach Gy. Dr. Butorka S. és Dr. Lichtsch e i n d l Mayer m. kir. főhdy. és Bensch m. k. honv. főhdy. Mahusen J. g. k. pléb. és Weither m. k. honv. főhdy.

Janelli József a főreáliskola felsőbb osztályának tornatanára, ki a verseczi tornaegyesület létrehozása által is nagy szolgálatot tett az ügynek, — oly fokra emelte ifjuságunk testi nevelését, mely előtt kalapot kell emelni minden elfogulatlanul ítélőnek.

Vidéki hírek. Mramorákon a kubini járásban a roncsoló torokkon újolag szedi áldozatait. Rövid pár nap alatt több haláleset is fordult elő; azonban a megbetegedések számát tekintve a járványos betegség ezuttal csak szórányosan fordult elő. Amde a lakosság attól tart, hogy a járvány nagyobb mértékben fog tovább terjedni, s az övintézkedések sürgős és szigorú fogantatását rendelték el. Megjegyzendő, hogy e községben a diphteritis a múlt évben 1892. borzasztóan dühöngött és körülbelül 200 gyermek lett e járvány áldozata. — Selyemtenyésztés. A legújabb statisztikai adatok szerint a selyemtenyésztés hazánkban — s főként Temesmegyében évről-évre mind nagyobb jelentőségre emelkedik. Igy Mramorákon folytást szaporodik azoknak a száma, a kik a selyembubó termeléssel foglalkoznak. Nem csoda tehát, ha termés beváltási ára folyvást szaporodik. Ezuttal 126 család foglalkozik e tenyésztéssel; s Mramorák községe a termelők között, e megyében 4157 frrtal második helyen áll. — Vetések állása. Mramorákon az esőzések után a vetések sokat javultak és minthogy már néhány napja szép és kedvező időjárásunk van, kilátásaink ennél fogva meglehetősek, s remélhetőleg közepes termésünk lesz. A buza és a rozs szépen fejlődik, általában csak gyengének jelezhető; árpában és zabban azonban igen jó eredményt várhatunk. A tengeri kitünően áll és helyenként masodszer kezdik kapálni. A burgonya jó termést ígér. A kerti vetemények gyors fejlődésnek indultak. Gyümölcs meglehetősen mutatkozik; a szőlőnél szép temés várható. Lohere és luczerna most tér magához a nagy szárazság miatt; a legelők javúlhatnak, a takarmány azonban még igen drága. — Dalestély. Temesmegye déli részén-e kizárólag nemzetiségek által lakott vidéken — a magyarosodás bár las-

san, de mind több és több tért hódít. Igy Mramorákon a magyar szellem és a hazafias érzés már most is szépen terjed; s csakis annak tulajdoníthatni hogy Kardoss Gyulának sikerült rövid négy hónap előtt egy társaságot alakítani, melynek tagjai bár német, szerb és román nyelvűek; s mindazáltal kitartó szorgalom és sok fáradozás után e napokban tartván első dalestélyüket, a műsorba magyar dalokat is vettek fel, megemlétsre méltó és tény annyival is inkább, mivel ez az első eset, hogy nyilvános fellépés alkalmából magyar kardalokat adtak elő. Külömben elhatározatott, hogy ezen túl még nagyobb mértékben fogják kultiválni a magyar dalokat és azoknak minden hangversenyen műsoron kell lenniök. A tánczcslal egybekötött dalestély tiszta jövedelme a létesítendő dalegylet alapja javára fordítatik; s mind anyagiilag, mind szellemileg kitünően sikerült; Jelen volt e mulatságon a járas újonnan megválasztott és nagy kedveltségnek örvendő főszolgabírája Györy Imre is. kit lelkes ovácziókban részesítettek.

Két vidéki ujság egyesülése Nagyikindán e szépen haladó délvidéki városban eddig két magyar lap teljesítette nemes hivatását u. m. a XII. évfolyammal bír „Kikindai Közlöny“ és a VII. évfolyammal bír „Felső Torontál.“ E két lap most egyesül s „Torontáli Közlöny“ czim alatt ezentúl háromszor fog hetenként megjelenni. Felelős szerkesztője Dr. Kiss Károly és főmunkatársa Ujházi László lesz.

Orfeumisták, kóklerek, s varczkünstlerek inváziója. A külföldről, leginkább az osztrák tartományokból származó, minden rendű és rangú idegen ajkú művészek (?) búvészek, erkölcsrontó, rövid szoknyás, kivénült hölgyi alakok, jodlerozó »Ünzere Leute« népség a régi, meghodogult »Bánát« — területét még mindig valami hálás talajnak, tekintik arra nézve, hogy beugratva a publikumot — megtölték a bugyelárist — és azután a határon midőn Romániát vagy Szerbiát sietnek szerencsétlenül becses jelenlétükkel — a markukba nagyot nevehessenek. — A közel múlt napok egyikén, midőn a nagy forróság kinjait enyhítették a Milleker árnyas és ponyvás kertjében, rövid fél óra alatt 4—5 féle czédulát raktak elénk, fúrge fráterek, hogy ma este itt még ott, erre még arra lesz világra szóló produkció. — A czédulákat magunkhoz kapartottuk a mi ellen keményen tiltakozott a Milleker pinczéserege, akik — nem minden alkalommal tapasztalható gyorsasággal — szedték össze, — kapták ki a vendégek kezéből a nyomdatermékeket, (a kiosztó ipse még jó formán ki sem tette a lábát a kapun.)

— »Schwindlerek kérem!«
— Ne féljen, nem csinálunk nekik reklámot!
— Kérem szépen azokat a czédulákat!
— Lassabban a testtel Hékás! A mit ideádnak az el is szabad talán olvasni!
— Mind Német az kérem —!

(Esszünkbe jutott: hátha verseczi nyomdatermékek, s hát ha gondolataink érezbaöntői, a kiadók még meg is találnak haragudni.)

— Lássuk csak! Nini ezt még Pécselt vagy Pancsován nyomtatták, avagy Goldreich a »Három dobutezában eslekedett belőle egy félmilliót« — a szükséges, üres, — plajbászszal, anilin tintákkal kitöltendő helyekkel a vidéknek, a jámbor, a műveszetért és az infámsul hamisan énekelő rövid szoknya tulajdonosokért lelkesedő naiv vidékieknek — ez már más!

— Kérem most már, minden nap, mindenféle van produkció! Csak nálunk nincs!
— Reklámot csinálunk az invázióknak és imígyen kezdjük:

— Ti, a verseczi vendéglők, kávéházak, mulatóhelyek bekés, de a megszokottságtól eltérni nem tudó törzsvendégei meddig fogjátok még tűrni, hogy minden nap 10—15 szőr jöjjenek a művészek, kóklerek, búvészek, és német ostobaságokat éneklő, külföldi foszlogatók az asztalokhoz — szegyenkeztek! — mert a trikós dáma lenéz benneteket, ha hogy fehér piczulát nem adtok, a búvész, művész úr, olyan pofát vág a mélyen hangzó négy krajczárossa, vagy az új tiz filléresre. — hogy szeretnél azonnal megszökni!

»Publikum!
Kösnük véd es dacz szövetséget. Ne menjünk olyan helyre hol a nagy városokból kikoptott idegen jellegű sokszor sértő és bántó truppoknak adnak tanyát! S ha oda megyünk, legyen bátorságunk tüntetni, a külföldi foszlogatók ellen!
A völt »Banát«, az ő jóra való, hazafias érzelmű lakosaival régen megszűnt melegágya lenni a »Gesammt monarchia« ilyenmü apostolainak — de a másneműeknek is.

Irodalom.

Fülhívás előfizetésre] A boldogságos Szűznek ama hagyományos tisztelete, melyet, mint őseink drága örökségét, kegyelettel őriz nemzetünk, azon elhatározást érleltette meg bennem, hogy jelesebb költőim, névleg: Rudnyánszky Gyula »Mária Dalok« című kötetéből; továbbá a »Mária-kert« című havi folyóiratban: Rosty Kálman, Virág Ferencz, Csabrády Ferencz, Kovács József; Rajkai Ceczília, Auer István, Révfy Zoltán, Égi Lajos, Sipos István és Bandl Ervintől megjelent Mária költőmények közül 50-et megzenésítsek s istentiszteletünk emelésére, egyházi zeneirodalmunk gyarapítására közrebocsássak. A megzenésítésnél minden gondomat arra fordítottam, hogy a fent nevezett jeles egyházi írók költeményeit a szív legbensőbb húrján szólaltassam meg, hogy ily a nép is hamarosan magáévá tegye. Iparkodtam dallamaimat magyar népünk lelkületének megfelelő motívumok alapján szerkeszteni, s az orgona vagy harmonium kíséretet úgy alkalmazni, hogy a melodia kárára ne essék, hanem azt emelje. Kerültem a mesterkélt összhangosítást, hogy énekeim ne csak a gyakorlottabb, de a gyengébb orgonisták játszása mellett is fájón, édesen érintve ragadják magukkal a hívők szívét. Midőn ethát a Boldogságos Szűz tiszteletét előmozdítani és Egy-

házi zeneirodalmunkat ilyenmő munkával gyarapítani óhajtottam; tisztelettel kérem a főtisztelendő Lelkés és Kántor, Tanító urakat, kegyeskedjenek e hűzagnótló munkámat b. figyelemre méltatni s hatáskörükben a Boldogságos Szűz tiszteletére terjesztetni, annál is inkább, mert művem nemcsak időszaki, hanem az év bármely napjára alkalmazható énekeket tartalmaz. Az izlésesen kiállított mű nagy nyolczadrét alakban, jó minőségű papíron, július hó folyamán fog megjelenni s az előfizetők 2 frtért. (4 korona) bérmentve fogják megkapni. Tíz előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgál. Könyvemre előjegyzéstis elfogadok, csak hogy ez esetben a porto- és utánvételi illeték is fizetendő lévén, 42 krajczárral drágább lesz. Bolti ára 3 frt lesz. Előfizetőket vagy előjegyzéseket következő cím alatt kérem küldeni: Hoós János tanítóképzőintézeti zenetanár Déva (Hunyadmegye.) Végül még arra kérem nagyraecskült megrendelőimet, kegyeskedjenek velem tudatni: minő cím alatt jelenjék meg művem, mert ez által is a közöhségnek kívánok eleget tenni. Ismétellen nagyraecskült figyelemök és pártfogásukba ajánlva magamat és művemet s megrendeléseket remélve, maradtam Déván, 1893. május hóban. Hazafüti tisztelettel Hoós János, tanítóképzőintézeti zenetanár, az „Eredeti Daltár” szerkesztője.

Megjelent és beküldetett a Somogyi Ede által összeállított „öt nyelvű szótár” 3-ik füzeté. Egy-egy füzet ára 30 kr. s megrendelhető Robicsék Zsigmond kiadónál (Budapest, fűrdő utca 2.) valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jönnek bizonyult bedörzsölés, csúsz, kösvény, háttájdalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitévő hatása által

→ a legjobb ←

házi szer hírnevét elnyerte. A valódi Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 frt. 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb

házi szer.

Szerkesztői levelezés.

K—y D—s. Temesvár. Mihelyt kapható lesz, azonnal el fogom küldeni. Körülbelöl jövő hó 4—5-ike táján.

Különlegességek vásáron és mosószövetekben. Ujdonságok selyem és pique mellényekben.

Minták
mialden tájék felé bérmentve.

Elismert legjobb modern **ruhászövetek**
a tavaszi és nyári használatra, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig, színüket nem hagyó és tartós szövetek öltözétek, felöltőkre és minden más czélra küld utánvét mellett gyári áron méterszáma magánosoknak és szabóknak

cs. és kir. szab. finomszövet és gyapjúárú gyár és raktár
Schwarz Moricz,
Zwittau Brünn mellett.

Szövet egy teljes öltözetre . . . . . 7 — „ 12.—
Szövet egy felöltőnek (Ueberzieher) 4 frttől 16 frtig
Szövet egy nadnágra . . . . . 1.40-től frt. 8.—ig
Fekete Peruvian és Doskins
szalonöltözetre . . . . . 7 — „ 12.—
Mosható Kammaru öltözetre, valódi 3 frttől felfelé
Piqué mellények . . . . . 60 krtól 6 frtig.
Maradék szövetek olcsó áron adatnak, de minták nem küldetnek.

Egyenruhászövetek, vízátatlan vadászszövetek, Peruvian, Doskin szalonruhákra, utazó plaidek stb.
Női ruhászövetek.

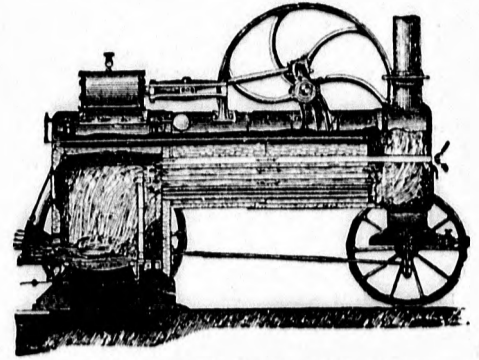
Mintakönyvek
szabóknak bérmentésis nélkül.

Minden megrendelés állangó vevővé teszi a megrendelőt. Jellemző iratokkal rendelkezőnk a lörönszámú éven rétegekből.

Kotzó Pál,

gépészmérnök

Budapest, Üllői-út 18. szám alatt

Ajánl 1 1/2, 3, 3 1/2 és 4-lőerejű

szöges cséplőkészleteket

továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lőerejű

sines gőzcséplőkészleteket,

hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és választóhengerrel.

Fa- és szénfűtésű és eredeti szalmafüttő

G Ő Z M O Z G O N Y O K A T

Továbbá R. GARRETT & SONS felülmulthatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító

Compound gőzmozgonyokat

legjobbnak elismert brandtfordli önműködő amerikai kévekötő aratógépeket. Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 lő befogására alkalmazható kombinált rúddal. Sorvető és szorvető gépeket és mindennemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.

Jutányos árak! — Kedvező feltételek!

Ügynökök kerestettnek.

11. sz. — ki. 1893.

Hirdetmény.

Az 1894. évi választók ideiglenes névjegyzéke az 1874. évi XXXIII. t. cz. 43., 44 45 és 55. §§-ai értelmében f. é. július hó 5-től ugyan e hó 25-ig d. e. 8 órától 12 óráig a városi jegyzőségnek betekintés végett lesz kitéve.

Mindenkinek szabadságában áll, azt a fenti időben betekinteni és délután 2 órától 6 óráig lemásolni.

A névjegyzék kibocsátása iránti felszólamlások f. évi július hó 5-től 15-ig, a felszólamlások iránti észrevételek pedig ugyan e hó 16-tól 25-ig beadhatók.

Verseczen, 1893. évi június hó 30-án.

Seemayer, polgármester.

4233 szám. — 1893.

Pályázat.

Versecz: város törvényhatóságánál az évi 1000 frt fizetéssel javadalmazott árvászeki ülnöki állás választás utján betöltendő.

Az 1883. évi I. t. cz. 3. s illetve 5. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvények legkésőbb folyó évi július hó 22. napjáig rudnai Nikolics Sándor főispán úr ö Méltóságánál benyújtandók.

Verseczen, 1893. évi június hó 24-én.

Seemayer,
polgármester.

Ügyes közvetítők

(agenszék)

kik törvényesen kibocsátott sorsjegyek elárusításával foglalkozni kívánnak, magas jutalékot (provisio), vagy sikeres működés esetében esetleg rendes fizetést is kaphatnak. Ajánlatok a „Magyar Merkur”-hoz Budapest IV., Hatvani utca 15-ik szám küldendők.

A ki sokat akar kevés pénzért,

az fizessen elő a világ legszebb és legolcsóbb napilapjára

A „Szabad Szó”-ra, melynek főszerkesztője Hevesi József, és mely minden nap ragyogó színű pompás képet közöl több színben a címlapján.

A „Szabad Szó” előfizetői és vevői ilyenformán nagyszerű és kiváló értékű színes képpályaményre tesznek szert, a melyet semmiféle más lap nem nyújthat.

A „Szabad Szó” napilap, mely szókimondó bátorsággal száll sikra a nép igazaiért.

A „Szabad Szó” jelszava: „Mindent a népért!” a földműves, iparos és munkásosztály lelkes szószólója.

A „Szabad Szó” a rendes két érdekesítő regényén kívül még egy harmadik regényt ad könyvalakban színes képekkel, úgy, hogy a mű valószínűleg remek lesz.

A „Szabad Szó” ingyen adja hetenkint a „Koszoru” című képes szépirodalmi lapot rendkívül gazdag tartalommal.

A „Szabad Szó” ingyen adja előfizetőinek a «Szabad Szó» 1894-iki öt színű nagy képes naptárát.

A „Szabad Szó” ingyen küld egy hétig mindenkinek mutatványszámokat.

A magyar kir. államvasutak összes pályaudvarain számonkint 5 krért kapható.

A „Szabad Szó” egyes példányai minden hirlapelárusítónál kaphatók.

A „Szabad Szó”-ban beigtatott bármilyennemű hirdetésnek biztos és nagy az eredménye.

A „Szabad Szó” az egyedüli napilap, mely színes hirdetéseket közöl naponta.

A „Szabad Szó” hirdetési áraitól legnagyobb készséggel ad felvilágosítást a kiadóhivatal, Budapest, VI., Teréz-körút 17.

A „Szabad Szó” ELŐFIZETÉSI ÁRA: 1 óra — 1 frt félévre — 6 frt negyedévre 3 frt egészévre 12 frt

A „Szabad Szó”-ra előfizetéseket elfogad minden postahivatal és postautalvány útján a «SZABAD SZÓ» kiadóhivatala: Budapest, VI., Teréz-körút 17.

A „Szabad Szó” ára számonként: Vidéken 4 kr. Budapesten 3 kr.

Felhívás!

1. Az 1891. évi XIV. törv.-cikk életbeléptetésére vonatkozó 13228/892 sz. kereskedelemügyi m. k. miniszteri rendelet 19. §-a értelmében közzhírré teszem, hogy **a verseczi kerületi betegsegélyző pénztár megalakult**; a pénztár alapszabályait a nagymélt. kereskedelemügyi m. k. miniszter úr 22398/893 számú rendeletével 1893. évi április hó 20-án jóváhagyta.

2. A pénztár kerületéhez tartoznak: Versecz thjff. város és Fehértemplom r. t. város területe, valamint a verseczi, dettai, fehértemplomi és kubini járásoknak összes községei.

3. **A pénztár székhelye Versecz thjff. város, helyisége: Beer-féle ház a városházzal szemben.**

4. Az 1891. évi XIV. t.-cz. 26. §-a alapján felhívom mindazon munkaadókat, kik a kerületi betegsegélyző pénztárhoz belépésre köteles egyéneket alkalmaznak, hogy azokat a jelen felhívásnak ki-függesztésétől számított 8 nap alatt a pénztárnál valamint a községi jegyzőségeknél és bizalmi férfiaknál rendelkezésre álló bejelentési lapok útján a kerületi pénztárhoz bejelentésük.

5. Az 1891. évi XIV. t.-cikk 2. §-a értelmében a kerületi betegsegélyző pénztárhoz kell tartozniuk, nemre, korra és honpolgárságra való tekintet nélkül mindazoknak, kik:

a) valamely az ipartörvény (1884: XVII.) alá eső foglalkozásnál, ide értve még az állami egyedárússágokat és azokkal egybekötött vállalatokat, valamint a malom üzletet és italmérést;

b) bányákban és kohókban vagy a bányaterméket feldolgozó egyéb művekben, úgyszintén kőfejtő, homok, kavics és agyag termelő telepeknél;

c) nagyobb építkezéseknél;

d) a vasúti üzemeknél és azok gyáraiban és műhelyeiben, a postánál, távírdánál és távbeszélőknél;

e) hajózásnál és hajóépítésnél, valamint

f) a fuvarozásnál, szállítmányozásnál, raktáraknál oly bérral vagy fizetéssel vannak alkalmazva, melynek egy munkanapra eső összege 4 frtnál nem magasabb — és a kikkel szemben a munkaadó a munkabérelés alkalmával világosan ki nem kötötte, hogy az alkalmazás 8 napnál rövidebb időre terjed, — ha a jelen felhívás közrebozását idején még nem tagjai oly gyári, vállalati, ipartestületi vagy elismert jellegű pénztárnak, mely már az 1891. évi XIV. t.-cz. alapján működik.

6. **A munkaadók a hivatolt törv.-cikk 83. §-a értelmében figyelmeztetnek, hogy mindazon munkaadók, kik alkalmazottjainak 8 nap alatti bejelentését elmulasztják, 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnak.**

7. A belépésre kötelezett tagokon kívül az alapszabályok értelmében a pénztárnak önkényt belépő tagjai lehetnek:

a) ipari és gyári alkalmazottak, kiknek alkalmaztatása 8 napnál rövidebb ideig tart, vagy kiknek napi fizetése illetve bére 4 frtnál magasabb;

b) házi iparosok;

c) önálló iparosok;

d) mezőgazdasági munkások;

e) eselések, házalók és napszamosok;

f) a biztosításra kötelezettek valamint az önkényt belépő tagok családtagjai.

Az önkényt belépő tagok belépési szándékukat már ezen felhívás közzé tételének napjától kezdve jelenthetik be a pénztárnak, a községi jegyzőségeknél és bizalmi férfiaknál rendelkezésre álló bejelentési lapok útján.

8. **A járulékok fizetésére való kötelezettség f. é. július hó 2-től számítatik.**

9. Az átlagos közönséges heti bér a pénztár egész területére férfiakra nézve heti 6 frtban, nőkre és 18 éven alóli alkalmazottakra nézve 4 frtban és a tanoncokra 2 frtban állapítatik meg.

10. A járulékok ezen átlagos közönséges napi bérek után számítottak; az alapszabályok 9. §-ában a járulékok magassága a heti bérek 2°/o-ban állapított meg, úgy hogy jelenleg, az az a napi bérek esetleges megváltoztatásáig — **hetenkint** férfiak után **12 kr.**, nők és 18 éven alóli alkalmazottak után **8 kr.** és tanoncok után **4 krnyi** járulékok fizetendők. Ezen járulékokat a munkaadó tartozik fizetni olyképen, hogy a járulékok 2/3 részét alkalmazottjainak béréből levonhatja, 1/3 részét pedig sajátjából köteles fedezni.

11. Az önkényt belépő tagok ép oly járulékot fizetnek, mint a belépésre kötelezettek, azonkívül belépésük alkalmával 2 frt. beiratási díjat kötelesek fizetni.

12. A járulékok rendszerint hetenként és utólagosan fizetendők fizetési lajstromok melléklésével Verseczen a pénztárnak jelen felhívás 3. pontja alatt megnevezett helyiségében. A pénztár kerületéhez tartozó többi községekben pedig a községi előjáróságok által megnevezendő bizalmi férfiaknál. A járulékok kivételosen havonként avagy a postatakarék-pénztárak útján is befizethetők; ki ily kivételes befizetési módot választ, ezt külön bejelenteni köteles.

13. A tagok felvételével és beírásával, valamint a járulékok felvételével **Bundsmann Árpád** a kerületi pénztár pénztárnoka és **Kern Ferencz** titkárja vannak megbízva, kik is a befizetéseket a tagkönyvecskékben nyugtázzák.

14. A pénztár **betegség esetére vagy baleset alkalmából** a betegség ideje alatt, de legfeljebb 20 heti időtartamra következő segélyt nyújt:

a) ingyen orvosi segélyt, szülés esetére ingyen a szükséges szülészeti támogatást és gyógykezelést;

b) gyógyszereket és a szükséges gyógyászati segédeszközöket (szemüveg, mankó, sérvkötő stb.) 20 héten át szintén ingyen.

c) táppénzt azon esetre, ha a betegség keresetképtelenséggel jár és 3 napnál tovább tart a megbetegedés napjától számítva a keresetképtelenség tartamára, de legfeljebb 26 héten át; táppénz gyanánt a pénztár az átlagos közönséges napi bér felét fizeti;

d) gyermekágy esetében: gyermekágysegélyt, mely a táppénzzel egyenlő összegben jár, a lebetegedés első napjától kezdve, de csak 4 hétig;

e) a biztosítottal egy háztartásban élő családtagok részére ingyen orvosi segélyt és ingyen gyógyszereket;

f) halálozás esetében temetkezési segélyt és pedig az átlagos közönséges napi bér 40-szeres értékéig.

15. A pénztár orvosai Versecz thjff. város területén **Dr. Fronius Gusztáv** és **Dr. Weisz Samu**, a pénztár kerületéhez tartozó községekben a községi orvosok segélye veendő igénybe. Az orvosi segély szolgáltatathatása ezéjéből a megbetegedések Verseczen a pénztárnál, Fehértemplom városában és a községekben a bizalmi férfiaknál vagy közvetlenül a fentnevezett orvos uraknál bejelentendők.

16. A táppénz a kezelő orvos által kiállítandó betegségi bizonylat alapján heti utólagos részletekben minden hét szombatján fizetetik ki; a betegségi bizonyítványok a bizalmi férfiak által látamozandók.

17. A pénztár a betegeknek szabad tetszésére bizza a gyógyszereket azon a pénztár kerületében létező gyógyszerteráiban készíttetni, a honnan azokat kapni kívánják.

Versecz thjff. város rendőrkapitánya mint a kerületi pénztár megalakítására illetékes 1-ső fokú iparhatóságtól.

Verseczen, 1893. évi június havában.

Bodó,
rendőrkapitány.

